СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 244. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 13-го грудня 1946. | No. 244. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, December 13, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗВІТ СІО ЗА ПІДВИШКУ ПЛАТНІ БЕЗ ПІДВИШКИ ЦІН

Можна підвищити ціну праці на 25% без одночасної підвишки цін продуктів, а ще остане такий зиск для підприємців, як вчасі війни — оце зміст звіту з дослідів, оприлюдненого Конгресом Промислових Організацій (СІО). Провірку економічного положення краю і звіт приготовила приватна дорадча економічна агенція Роберта Нейтана, а СІО предложило ці спостереження вчасі перекуски для 130 газетних репортерів у Вашингтоні в середу 10 грудня. Предсідник СІО Филип Морей заявив при цій нагоді, що треба ще окремо перевести студії для кожної ділянки промислу. Не зважаючи на різні неточності, СІО прийме цей звіт за підставу кампанії за підвишку платень. Це буде друга фаза кампанії за підвишку і вона почнеться від „Великої Трійки" підприємств, а це продукції сталі, авт і електричних виробів.

РОБІТНИЧИЙ МИР КОНЕЧНИЙ ДЛЯ НЕДОПУЩЕННЯ ДО ЗАНЕПАДУ.

З повижчим твердженням вийшов спеціяльний Комітет Післявоенної Економічної Політики й Планування палати репрезентантів. Комітет на підставі докладного розгляду подій з недавної промислової боротьби прийшов до висновку, що ця боротьба значно припізнила нову продукцію, яка мала стати підставою багатства краю. Звіт комісії домагається „ліпше збалансованої політики уряду зогляду на робітничі відносини", а це можна осягнути через швидке переведення нового розумного робітничого законодавства, одначе з виключенням „карних" проєктів. Комітет складений з представників обох великих партій працював над звітом два роки і дійшов до самого корення економічних недомагань в нашім краю.

ВОЛЕС ЗА ДВАЦЯТЬЛІТНІЙ ПЛАН МИРА.

„Це боєве заняття, найважніше яке я колинебудь мав" — пише бувший секретар торгівлі Генрі Волес у редакційній статті тижневика „Ню Ріпоблик", пропонуючи план двацятьлітної праці для збереження світового мира. У перших 20 роках можна усунути неграмотність і голод у світі і з роком 1966 покінчити з заразливими недугами і це можна осягнути меншим коштом ніж мала б коштувати нова війна. Волес, висловлюючи оці думки, гостро заатакував крайні елементи не лише англо-американські, але теж і російські, які перешкаджають планові мира.

ЮНІЙНІ УРЯДНИКИ НЕ ПЛАТИЛИ ПОДАТКУ.

Засуджений за вимушення вчасі страйків Джозеф Фей, вніс апеляцію від присуду окружного дистриктового федерального суду до Найвищого Суду. Та заки ця справа буде остаточно вирішена, федеральна судейська лава в Нюарку, Н. Дж., поставила в стан обвинувачення Фея за те, що він не зголосив до податкового уряду своєї юнійної платні за роки 1940-41-42. У тому часі він дістав з юнії платню в сумі $262,140, а зголосив лише $65,849, значить затаїв $137,548 і від цих грошей не заплатив податку.

Та сама судейська лава обвинуватила бизнесового агента від 1456 юнії будівельних робітників, приналежної до Американської Федерації Праці, Джана Р. Кларка, за те, що затаїв платню в сумі $81,010, від якої мав заплатити $30,974 податку. Цю заплату побрав Кларк в роках 1941 і 1942.

УЧИТЕЛЬ ШИНКАРЕМ.

На зібранні учителів у Ню Йорку заявив учитель Филип П. Лінч, що він не може вижити зі своєї платні по $50 на тиждень. Запитаний, з чого живе, він без обиняків заявив, що працює ще як нічний бартендер у ресторані і дістає за це $60 тижнево. Від понеділка до пятниці він працює у день як учитель („джюніор гайскул") в Джемейці, в ночі як шинкар в ресторані МекЛоглина, теж у Джемейці і лише одна неділя остається йому для спочинку. Він каже, що вже вчасі університетських студій був бартендером, опісля перебув війну, а коли вернувся з Японії, його приняли на вчителя на підставі аплікації, внесеної ще перед війною.

АТОМОВА КОМІСІЯ ПЕРЕБИРАЄ РОБІТНЮ.

Цивільна Комісія Атомової Енергії, настановлена президентом Труманом, перебере робітню атомової бомби, звісну під назвою Мангатен Дистрикт, вже з днем 1 січня 1947 р. До того часу буде ця робітня під управою військової команди, якої заступником є генерал Леслі Р. Ґровс. Голова цивільної комісії, Дейвид Еліліентал, затримає генерала Ґровса якийсь час, щоб самому познайомитися з усіми подробицями. У робітні Мангатан Дистрикт працює 43,000 різнородних робітників, між ними багато визначних науковців і 350 офіцирів армії. Розбудова робітні коштувала півтора біліона доларів, а виріб першої атомової бомби два біліони.

Нова посилка одягу для скитальників до Европи

Нюйорська жіноча секція Злученого Укр. Амер. Допомогового Комітету вислала нову посилку зібраного і надісланого нашим жіноцтвом з різних громад одягу і обуви. А саме вислано 231 бейлів одягу і 27 пак взуття. Посилка та призначена для українських скитальників в Австрії. Корабель з цею посилкою відплив з Ню Йорку дня 19-го листопада до Італії, звідки Міжнародний Червоний Хрест перевезе ці бейли і паки до Австрії і доставить — згідно з даним ЗУАДКомітетом дорученням — до українських таборів, де місцеві українські комітети скитальників розділять цю одіж і взуття між потребуючих скитальників. Лиш такий спосіб висилки дає запоруку, що жертвувана нашими людьми одіж і обув дійдуть певно до рук наших братів і сестер в Европі.

Очевидно, що ані вергавз (склад) в Ню Йорку ані корабель не є даремні та склад і пересилка потягають кошти за собою, які оплачує ЗУАДКомітет. Длятого наш загал повинен памятати запомагати цей Комітет постійними грошевими жертвами, які належить посилати на адресу:

UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa,

РЕВОЛЬТА У ВЕНЕСУЕЛІ ТРИВАЛА ДВАНАДЦЯТЬ ГОДИН

У Маракай, головнім гарнізоновім місті республики Венесуелі в Південній Америці, підняла револьту група заговірників армії і повітряних сил. Револьта тривала цілий день 11-го грудня і покінчилася невдачею. Попередна революційна група прийшла до влади в жовтні 1945 року і не далася висадити із своїх позицій. Група, що тепер при владі, завісила конституційні свободи і запевнила населення, що вона має повну контролю над положенням. Повстанці вислали літак над палату президента в місті Каракас, одначе правильна військова влада вислала негайно свої літаки і здавила револьту впродовж 12 годин. Втрати в людях не було ніякої.

ЕКОНОМИЧНА МІСІЯ ДО ГРЕЦІЇ.

На чолі американської економічної місії до Греції поставив уряд Павла Портера, який недавно зрезиґнував із становища Адміністратора Цін. Зогляду на важке положення Греції в її боротьбі проти різних лівих груп, підтримуваних з заграниці, висилка економічної місії з Вашингтону звернула на себе увагу дипломатичного світа. Це вказує, що Америка хоче підтримати теперішній королівський режім в Греції на зазив преміера Константина Тсалдаріса, який прибув недавно з жалобою до Асамблеї Обєднаних Держав проти піддержування неспокою в Греції з заграниці.

Перед закінченням нарад Великої Чвірки

Рада міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг мала б закінчити свої наради дня 12-го грудня. На засіданні попереднього дня усталено шість пунктів, які мають лягти в основу конференції в справі мирового договору з Німеччиною та Австрією, яка почнеться 10-го березня в Москві. На тому ж засіданні досягнено дальшого порозуміння в таких справах: 1. Визначення окремих делегатів, які мали б зустрітися в Лондоні 14-го січня та підготовити дебати в справі мирових договорів з Німеччиною і Австрією. 2. Створення комісії, яка відвідала б італійські колонії в Африці, простудіювала фінансові відносини в Трієсті та завершила проекти мирових договорів з Італією, Мадярщиною, Румунією, Болгарією і Фінляндією, які будуть відписані в Парижі 10-го лютого. Щодо порядку нарад підчас найближчої зустрічі в Москві, советський міністер Молотов не хотів погодитися тільки на одну пропозицію секретара стейту Бирнса, іменно, щоби там піддати під дискусію справу відкликання окупаційних військ в Европі. До інших справ, поставлених на порядок найближчих нарад в Москві, належать: 1. Звіт Контрольної Ради Союзників, який охоплюватиме її працю від часу її створення та в ділянках демілітаризації, децентралізації, денаціфікації, економічних принціпів і відшкодовання та створення центральної німецької адміністрації, як теж ліквідацію Прусії у звязку з децентралізацією пруського управління. 2. Форми тимчасової політичної організації Німеччини. 3. Підготовка мирового договору з Німеччиною. 4. Американський проект щодо демілітаризації та інших засобів політичної, військової і економічної контролі Німеччини, і т. д. В Москві обговориться теж справу мирового договору з Австрією.

ЗАГАЛЬНЕ ЗІБРАННЯ О.Д. ПРИСПІШУЄ СВОЇ НАРАДИ.

Загальне Зібрання О.Д. на своєму засіданні дня 11-го грудня приспішило дотеперішне повільне темпо своїх нарад, ухвалюючи кільканадцять далекойдучих економічних, соціяльних та легальних резолюцій. Резолюції охоплюють цілий ряд справ, що відносяться до відбудови, прохарчування, фінансів, людських прав та міжнародних законів. До приспішеного темпа нарад причинився теж чимало факт, що багато делегатів задумують виїхати з Ню Йорку.

СПРАВА СКИТАЛЬНИКІВ В О. Д.

Справа скитальців та нової міжнародної оранізації для них належить до найбільш спірних проблем в нарадах соціяльного, гуманітарного і культурного комітету Загального Зібрання О.Д. На засіданні згаданного комітету дня 11-го грудня довелося знова „переделувати" раніше ухвалену вже резолюцію щодо піклування скитальниками в таборах. З огляду на постійну опозицію Советського Союзу та його сателітів, вигляди на швидке полагодження цеї справи та на остаточне ухвалення проекту конституції ІРО є „бідні", твердять спостерігачі. Пані Елінор Рузвелт, яка в імені Злучених Держав голосувала за конституцією, знова виступила в обороні скитальників, заявляючи, що один міліон людей з нетерпінням та острахом дожидають рішень О.Д. в цій справі .

ТЯЖКО РАНЕНІ ВЕТЕРАНИ ПРИ ПРАЦІ. — На картині бачимо трьох ветеранів, що їх війна зробила каліками на ціле життя. Проте їх підлікували до цеї міри, що вони тепер працюють у фабриках, виконуючи роботу як і цілком здорові робітники. Таких ветеранів є тепер багато. Тут бачимо зліва направо: Джова Добека, С. Т. Стіґерволда та Джана Біґуняка. Їх привезли як гостей на конвенцію Нешенел Асосіейшен оф Менюфекчюререс, що відбулась у Ню Юорку в готелі Волдорф-Асторія.

КАПІТУЛЯЦІЯ АЗЕРБЕЙДЖАНСЬКИХ „ДЕМОКРАТІВ"

З Тегерану повідомляють, що Яафар Пішеварі азербейджанський провідник, вислав повідомлення іранському міністрові війни, що він наказав своїй „демократичній міліції" зложити зброю та що урядовим військам дається право наглядати над спокоєм і правильністю виборів у цій автономній провінції. Повідомлення про капітуляцію підписали Пішеварі та назначений центральним урядом генеральний губернатор провінції, д-р Саламуллаг Дявид. Урядові війська швидко посуваються на північ в напрямку на столицю провінції. Непотверджені вістки з Табрісу говорять, що Пішеварі та його співробітник Данашліян, що був керівником азербейджанської селянської партії, мали втекти до Советського Союзу. Табріська радіовисильня, яка ще попереднього дняназивала преміера центрального уряду „слугою англо-американських капіталістів" та „реакціонером", нагло почала говорити про його патріотизм та добру волю, хоча урядові війська були ще далеко. Московська преса віддає подіям в Ірані багато уваги, обвинувачуючи Америку, що вона вислала центральному урядові відповідні плани діяння та зброю, з літаками включно. Ці обвинувачення департамент стейту у Вашинґтоні з цілою рішучістю заперечує.

„КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ" В БОЛГАРІЇ.

Зі Софії, столиці Болгарії, офіціяльно повідомляють, що там розкрито політичний заговір проти теперішнього уряду. На чолі заговору мав стояти генерал резерви Іван К. Попов та багато високих і штабових старшин з гарнізону в Софії та інших містах Військовий заговір приготовляв державний переворот. Переведено численні арештування.

„РЕАКЦІЯ" У ФІНЛЯНДІЇ.

Московські „Ізвестія" у виданні з 11-го [illegible] розпочали гостру атаку проти „реакційних кол" у Фінляндії, очолюваних Гяльмаром Прокопе. З тверджень „Ізвестій" виходить, що фінські „реакційні кола" намагаються просякнути ціле суспільне політичне і господарське життя і тим зупиняють розвиток „демократії" та відбудову країни.

ЗМАГАННЯ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ОБЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ.

Після економічного обєднання американської і британської зон Німеччини, продовжується намагання, щоб цим охопити теж советську та французьку зони. Ці намагання піддержують теж німці, як виходить з останньої заяви д-ра Р. Мілера, голови німецького екзекутивного Економічного Комітету. На запрошення Великої Британії й Америки до економічної злуки всіх зон Німеччини, советський і французький уряди ще не дали відповіді.

СОВЄТСЬКО-НОРВЕЖСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Норвежська амбасада в Москві повідомила, що там успішно закінчено советсько-норвежські переговори в справі торговельного договору на два найблищі роки. Договір буде підписаний після того, як його апробують обидва заінтересовані уряди.

КРІЗА ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

З Парижа повідомляють, що парламентарні представники поодиноких партій все ще не можуть прийти до порозуміння щодо політичної програми. Згідно зі заявою президента Національної Асамблеї Вінсента Оріола, партії намагаються погодитись бодай щодо особи тимчасового преміера уряду.

КОНСЕРВАТИСТ МЕЙОРОМ РИМУ.

Столиця Італія, Рим, дістала свого першого вибраного мейора від часу приходу до влади фашизму в 1922 р. Мейором вибрано Сальваторе Ребеччіні, члена християнсько-демократичної партії та інженера по професії.

ЗА „ЗАЛІЗНОЮ КУРТИНОЮ".

Американська преса в спеціяльних кореспонденціях з Москви приносить деякі інформації про господарську відбудову в Советському Союзі, стверджуючи, що під цим оглядом досягнено чималих успіхів, хоча „ґіґантської роботи" докищо не видно, головно як іде про Україну. Господарська відбудова відноситься головно до скріплення „оборонної" сили Советського Союзу, а на поміщених фотознімках з невідомих фабрик за Уралем видно як не танк, то зенітну гармату, або якусь іншу „катюшу".

НІМЕЦЬКІ „ПІОНІРИ".

З Нірнбергу повідомляють, що велике на 50 сторін звідомлення німецьких лікарів про націстські експерименти на живих людях в таборі в Дахав американський прокуратор Джеймс МкЧаней назвав свідоцтвом найбільшого і найжорстокішого злочину в історії кримінології. Націстські автори цих злочинів в звідомленнях до своїх зверхників називали себе „піонірами".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАЛИШКИ НАЦІЗМУ

З цього, що не стало Гітлера в Німеччині, ще не значить, що вже цілковито зліквідовано націстську фальшиву науку про расові вищости, чи націстську національну та релігійну нетерпимість. Довго забере, заки перевиховається німецький нарід і навчиться думати і діяти справді поступово, щоб знов не вийшло з нього таке варварство як націзм. Одначе не будемо тут входити глибше в денаціфікацію Німеччини, бо хочемо звернути увагу на залишки націзму — в нашому краю, в Злучених Державах. Добре робимо, як вказуємо на небезпеку, яка грозить американській демократії збоку червоного фашизму, але рівночасно не забуваймо й за інші небезпеки, хочби вони видавались наразі навіть дуже малими в порівнанні з комуністичною небезпекою.

Ми вже писали про сором, який наносить нашій землі „білбоїзм". Тепер хочемо вказати на ту акцію, що звязана з організацією „Коломбіанс, Інкорпорейтед", в стейті Джорджія, яку саме тепер прослідкують. Не входимо в це, скільки дійсної правди в тому, що доносять газети про діяльність цеї організації. Проте годі віднестись легковажно до звіту ґенерального прокуратора Джорджії, предложеного ґубернаторові стейту, в якому прокуратор твердить на підставі доходжень і зібраних матеріялів, що ця організація має у своїй програмі встановлення в Америці такого ладу, який був за націстів у Німеччині.

Воєнні часи, не зважаючи на гістерію, яка проявлялась у многих обвинуваченнях і ревеляціях, виявили цілий ряд організацій в Америці, які наділі таки були протидемократичними, і фашистськими. Одні з них зліквідовані, другі були притихли, а тепер підносять голову, знов подекуди повстають нові. Ку Клукс Клан зі своїми лінчами і проти-католицьким та проти-чужинецьким наставленням, здавалось, дістав вчасі війни смертний удар, та виявляється, що так не є. Знов така організація як „Коломбіянс" це рідний брат Ку Клукс Клана.

Етнічним групам в Америці, в цьому й українській, вартує пригадати, що ці організації, що є „проти нігрів, католиків і жидів" вважають далі „чужинцями" в Америці теж і всіх тих, що не мають прізвищ з англо-саським „бжменем", якщо вжити слова, що нагадує нам польських „расистів" у Західній Україні вчасі панування там Польщі. Навіть часом не дуже помагає, як хто змінить прізвище, бо таки дошукаються, що він словянського чи іншого походження, а не англо-саського.

Як бачимо, маємо тут до діла з націзмом першої якости. З цим поганим явищем американський нарід, очевидно й англо-саського походження, не має нічо спільного. Воно є різко проти-американським. Нажаль проявляється воно не тільки на полудні, але у менших розмірах теж і в інших частинах нашого краю.

Що є в засаді злом, мусить бути таким визнане, хочби воно може хвилево одного чи другого з нас особисто не дотикало, чи не дотикало нашої віри, чи нашого національного походження. Зло не може теж бути толероване. Його треба усунути!

Заважує прилюдна опінія

Непопулярність останнього страйку вуглекопів і його наглий кінець можуть послужити за приклад, як не годиться вести громадських справ. Не зважаючи на закриті особисті цілі предсідника майнерської юнії Джана Л. Луїса спостерегачі годяться в погляді, що йому справді лежить на серці доля самих майнерів. Оце загальне переконання скріпляє його становище серед членства юнії. Коли б не це, то його особисті недостачі давно були б підірвали його впливи в робітничому русі.

Про характер Луїса написано доволі багато, як зрештою є звичаєм у демократіях при розгляді справ, з якими звязані провідні люди. Кожний критик поведінки Луїса підносить його талант у драматизуванні свого проводу. Луїс, це особистість з високо розвиненим розумінням театрального мистецтва. Саме цей талант використує Луїс зовсім свідомо у розмові з його оточенням, а ще більше у поведінці з противниками. Кажуть, що він при помочі театральних жестів як і цілої поведінки вмів просто „вимусити" на президенті Рузвелті, а потім на президенті Трумані, оці наглі уступки в користь своєї юнії і в такий спосіб серед майнерів принялася легенда, що „Луїс знає, що робить". Та саме це, що Луїс відносив перемоги завдяки свому особистому талантові, приносило нераз велику шкоду загалові. Серед інших робітничих провідників появилося бажання наслідувати Луїса й собі добиватися надзвичайних уступок для своїх юній. Із такого бажання приходила конечність вимагання сліпого послуху від членства, щоби була „в єдності сила", що знов зродило диктатури в юніях.

Та останній страйк вуглекопів виказав як на долоні, що інтереси одної робітничої організації не йдуть упарі з інтересами всіх робітників. Навіть, коли б Луїсові було вдалося приневолити до капітуляції федеральний уряд і зі страху перед довготривалим страйком признати всі його домагання, то наглість такої перемоги і значна підвишка платні були б викликали зараз зміни. За підвишкою плати для вуглекопів мусіла б була піти підвишка плати для робітників в залізних чи сталевих підприємствах, а це було б викликало непередбачений зріст цін продуктів і, послідовно, конечність дальшої підвишки у різнородних ділянках праці й життя. Значить, життя знову подорожіло б, бо вартість доляра підупала б.

Це зрозуміле для кожного, що будова громадянства це не накидана без ладу копиця різних підприємств, різних комунікаційних сітей, різних робітничих юній, різних нижчих і вищих шкіл, різних урядових бюр і т. п., але тісно повязана цілість на подібний лад, як людський організм. У цьому організмі мусить бути й мозок, який усім керує, мусять бути жили й вени, які розпроваджують кров, мусять бути нерви, які відчувають навіть і духові болі і т. п. Отже, коли в такому суспільному організмі одна група, хоч би і дуже важних людей, нагло і без підготови накине свою волю іншим групам, або й цілому громадянству, тоді народній організм перестає правильно функціонувати і починається потрясення, яке може довести до катастрофи.

Таким потрясенням було нагле викликання страйку вуглекопів без належного виказання конечности наглости. Навіть самі вуглекопи не розуміли, чому це так нагло сталося. Серед зими, коли то кожен потребує топлива; серед розмаху в продукції після реконверзії, коли то щойно покликано до праці безробітних; серед підготови до святочних вакацій і т. п. явищ приходить нагло параліж в суспільнім русі внаслідок страйку вуглекопів. Отже природне, що серед майже всього населення повстало обурення і на самого Луїса і на страйк.

Серед теперішніх демократичних рухів нема місця на диктаторські посягання чи на несподівані замахи, навіть для доброї цілі. Демократизація життя вимагає наперед спопуляризування справи серед усього громадянства і шукання його прихильності. Громадянство має мати час, щоб розчовпати, в чому діло і прийти до якогось висновку. Коли заходить конечність якогось наглого кроку, то на це є не лише газети, але є радіові сітки, через які можна кожної хвилини передати до прилюдного відома різні вияснення. Гроші на це найдуться, бо юнії мають на це засоби. Громадянство повинно бути всесторонно поінформоване, про що йде справа. А як щось закрите, то не можна якслід орієнтуватись. В останньому страйку майнерів не було належного вияснення і звідси негодування, закиди і протизакиди і повний хаос. Добре, що це все покінчилося.

Микола Чубатий.

Д-р Юрій Кістяківський нащадок української родини вчених

Ню Йорк Таймс з дня 12-го листопада б. р. приніс світлину нашого земляка, д-ра Юрія Кістяківського, хеміка світової слави, враз з вісткою про його високе наукове відзначення. Великий нюйорський щоденник доносить, що Американське Хемічне Товариство в Ню Йорку на рік 1947 відзначило д-ра Ю. Кістяківського почесною медалю Вилйемса Г. Нілолса за заслуги на полі хемічних дослідів. Д-р Юрій Кістяківський є професором Гарвард університету, займаючи катедру хемії Аббота та Джеймса Лоренса.

Почесну медалю призначено нашому землякові за „визначний вклад на полі атомових дослідів". Кромі своїх теоретичних дослідів д-р Юрій Кістяківський заслужився ще й тим, що він, як начальник 8-мої Дивізії Дослідного Комітету Краєвої Оборони, поробив основні винаходи в ділянці вибухових матеріялів. Проф. Юрій Кістяківський був звязаний співпрацею над так званим Мангаттан Проєктом, себто працею над винаходом атомової бомби.

Півтора року тому, коли по першім ужитті тої страшної зброї проти Японії преса донесла багато подробиць про таємну працю гурта американських та англійських науковців над її винаходом, тоді вже теж згадувалося імя оцього визначного американця українського роду. Він брав не тільки участь над опрацюванням того проєкту американської оборони, що піднесла воєнний потенціял нашої країни дуже високо, але він теж особисто брав участь в першій пробі вибуху атомової бомби, доконаної на пустарі в стейті Ню Мексико.

Вручення нашому землякові почесної медалі за наукові хемічні досліди та за патріотичні заслуги для Америки відбудеться в перших днях березня наступного року.

Професор Юрій Кістяківський майже невідомий американсько-українському громадянству, дарма, що родина Кістяківських це стара та добре заслужена родина для українського народу, зокрема для української культури. Родина Кістяківських, козацького походження, дала продовж 19-го століття аж трьох визначних вчених та громадських діячів, славним нащадком яких є теж професор д-р Юрій Кістяківський.

Професор Юрій Кістяківський є сином відомого українського соціолога Богдана Кістяківського, професора київського університету. Слава професора Богдана Кістяківського, як вченого соціолога, розходилася далеко поза межі України, бо це був вчений европейського розголосу. Його твори з ділянки соціології, писані німецькою мовою, свого часу входили за найкращі, прямо клясичні твори з тої ділянки. Тому не диво, що коли 1918 року основано Українську Академію Наук, професор Богдан Кістяківський став академіком та прикрасою академії аж до своєї смерти 1920 року. Молодий син професора Богдана Кістяківського Юрій по окупації України большевиками пішов на еміграцію та опинився аж в Америці, працюючи на славу прибраної батьківщини та по лінії наукових традицій своєї родини.

Брат професора Богдана Кістяківського, а стрий Юрія, Ігор Кістяківський, по професії правник та доцент київського і московського університетів, за часів гетьманування Павла Скоропадського був міністром внутрішних справ в уряді гетьмана.

Місце поважного українського вченого в історії української науки має також батько обох професорів, Богдана та Ігоря, а дід американського вченого хеміка Юрія, Олександер Кістяківський, теж професор київського університету та співробітник журналу „Основа", що його заложили в Петербурзі приятелі Т. Шевченка скоро після смерти поета. Олександер Кістяківський працював на полі історії українського права, зокрема історії права козацької держави.

Олександер Кістяківський відкрив в архівах та видав знаменитий збірник козацького права, уложений за гетьмана Данила Апостола в першій половині 18-го століття окремою комісією вчених козаків-правників. Цей кодекс українського права 18-го століття, нажаль, не дістав апробати царського уряду, бо був уложений занадто під впливом права західної Европи та з цілковитим поминенням правних засад Московщини. Вже в першій половині 18-го століття українська культура, що від століть черпала свої соки зі західної Европи, найшла засудження та репресії збоку московського окупанта України за її західний характер.

Не зважаючи на брак царської апробати, кодекс козацького права був практично введений в суди козацької держави та став діючим збірником українського права козацької доби, відзеркалюючи правдиво людяний характер української влади та її пошанування людської гідности, чого немає у всіх кодифікаціях московського право 16. та 17. століття.

Оцей то кодекс українського козацького права видав професор Олександер Кістяківський, ставлячи перед очі українців правний документ, як леґітимацію українців на державну націю.

Зогляду на відносини в Росії в 70-тих роках минулого століття, ця преважна книга українського минулого не могла появитися по українськи, тому вийшла з російським вступом під назвою: „Права, по которим судиться Малоросійський Народ". Книга ця вийшла у відомім українськім науковім журналі, виданім російською мовою „Киевская Старина" та окремою книгою. Поява того збірника українсько-козацьких прав багато причинилася до скріплення державницьких українських традицій. Це оригінальний сирий матеріял, незглибима криниця знання про правову культуру та про щоденне життя козацької України і вона чекає ще на молодих істориків українського права, щоби з цеї керниці витягали усі кришталі українського правового думання, незасміченого чужинецькими впливами.

Внуком заслуженого видавця козацьких прав є наш лавреат, професор Юрій Кістяківський, знаменитий американсько-український хемік. Це типічний кабінетний вчений, що поза предметом свого замилування мало бере участь в громадському житті. Одначе, мимо своєї стовідсоткової американізації, професор Юрій Кістяківський має свідомість свого українського походження. Коли в році 1941 автор оцих стрічок з гуртом українсько-американських науковців пробував дати почин до оснування Українського Наукового Товариства та попросив теж професора Юрія Кістяківського вступити в члени-основники задуманої наукової установи, проф. Юрій Кістяківський, вже тоді занятий хемічними дослідами для оборони Америки, попрохав вибачення на час своїх пильних занять, одначе прохав рівночасно в нормальних обставинах знов навязати з ним науково-організаційний контакт.

Глядячи так на три вчені генерації родини Кістяківських, мимоволі насувається думка: які то талани видає зпоміж себе український народ. Професор Юрій Кістяківський має то щастя, що опинився в такій країні як Америка, де двері відчинені для кожного талану. Одначе кілько то таланів, українських вчених, письменників та мистців марнується серед нинішнього лихоліття на українській землі, без користи для українського народу та зі стратою для загально-людської культури. Бо такі талани як Юрій Кістяківський стають власністю не тільки свого народу, але цілого людства. Ми горді, що професор Юрій Кістяківський походить з української нації.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ВІСІМ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Лев Ясінчук.

З УКРАЇНСЬКОЇ СКИТАЛЬЩИНИ

8)

Вже хоча б тількки цей загальний образець показує наглядно, що тут треба уздоровлення, безумовно суспільновартісних одиниць, тут небагато; просто так склалося. Якщо б прикласти дуже докладно міру, то було б навіть зовсім небагато. Деякі одиниці з Великої України ще не змогли вжитися в відносини вільних людей. Вони здебільша ще мало визнаються в якості людей з Західної України, в їх вартостях і заслугах, свою діяльність вони готові виконувати механічно, силуючися примінювати утопійно-демократичну рівність. З одного боку не завадило б підождати, що б усе таки вони постояли якийсь час з боку, приглянутися всьому, збагнули й перетравили всьо; то знова з другого боку, коли виходимо з прийнятих основ, що треба перетворювати всіх в один граніт, то й треба дати видимі докази доброї волі, що дійсно змагаємо до зрівечення всіх різниць, до усунення взаємної нехоти, яка проявляється в одних узгірдливому трактуванні „ґалічан", а в других — як деколи чується — „москалів", чи „більшовиків". От, це й причини, а заразом і критерії, які рішають про те, з кого мають складатися всякі управи. Очевидно, що це не впливає ані на справність, ані на доцільну роботу. Часто заводяться довгі дискусії, взаємні кортуазійні кадження, дошкульні заміти, а здорового толку деколи й небагато.

Оцінюючи морально-виховне значення праці, то кожний, що не полює на популярність й не намагається стати демагогом, вважає навіть хосенним, що в останньому часі заводять обовязок праці. Але, коли в таборах легко його перевести, то поміж тими, що живуть „приватно" є до якогось часу багато можливостей не підчинитися тому обовязкові. Головним аргументом при вимененні праці — це малий заробіток, брак робітничого одіння і помівка „ми вже досить наробилися на німаків". Правда, що заробітки не дають змоги жити понад 1,100 признаних денно кальорій і привезений, чи вже тут набутий добрий одяг зуживається при праці. Правда й те, що нарід дає багато сили на німців. Але зрештою, чи то комусь робітникові денебудь у світі багато краще? Властива причина вимининання праці деінде, а саме в деякому розлінивленні, а в декого то й у зледачінні. Тому ніхто з тверезо думаючих занадто не переймається такими нарікання-ми. Чим твердша буде поставлена вимога праці, тим здоровшою духом буде еміграція. І проблема не в тому, але в переконанні, що тутешня праця тільки тимчасова, переходова, а скитальцям треба улаштуватися десь на постійно тривко. Бо роки минають, кожний старіється серед злиднів ще швидше, молодь підростає і ніхто не бачить ніякої будучности перд собою. Це вводить людей у безнадійність, деправує і ломить.

І в тому треба нам помогти. Може є деякі занедбання й з нашого боку, як напр. й те, що від нас безпосередньо не йшли у свій час всебічні, суспільні, вірні й докладні інормації політиків усього світу про наші потреби, змагання і цілі. Ми занадто здалися або на якийсь апокаліптичний загально-европейський провід українських скитальців, або на братів в Америці. Наші брати в Америці не у всьому докладно поінформовані, розуміють справу по свойому і, як незаінтересовані безпосередньо, може й не так швидко діють, як цього потрібно. Ця замітка — очевидно — не є ніяким докором у нічий бік, тільки ствердженням, як на ті справи глядять скитальці.

VII. Вихід з положення.

Накреслений у попередніх статтях далеко неповний, але по змозі обєктивний образець життя й відносин українських скитальців в Австрії, певно дав змогу зорієнтуватися кожному читачеві, що перебування українських скитальців в Австрії не можливе. А не можливе воно з оглядів економічно-соціяльних і політичних; економічних, бо Австрія країна бідна, що ніяк не в силі сама себе вигодувати; а в політичних, бо австрійці нас не потребують і не хочуть. Знов же окупація не буде вічно тривати. І коли її не буде, то й не буде кому наказати австрійцям, що вони мусять нас держати. Справа нашого виходу з Австрії стає щораз гострішою. Це не те, що в Німеччині, хоч можна з певністю передбачити, що там вирине таке саме відношення до чужинців, коли Німеччина одержить уже остаточну форму й уряд. Але в Австрії це вже тепер справа нагляча. Тому, хто має які небудь звязки з ріднею, що осіла в Німеччині, може одержати документи на виїзд і має на це гроші, той виїзджає відти. Хто того всього не має, або не хоче ризикувати новою тимчасовістю, той залишається тут. Річ в тому, щоб виїхати на якесь місце, де можна б поселитися на працю, що давала б основу для прожитку й можливість передержати хуртовину, яка може загрожувати Европі під впливом барометричного тиску зі Сходу.

(Кінець буде).

Несамовита дівчина

Колись доводилося мені вислухати докладу про видатного українського поета, в якому референт мав для нього тільки одне означення: „несамовитий чоловік". Це означення „несамовитий" прийшло мені чомусь на думку при зустрічі з відомою вже на американській землі молоденькою скрипачкою Донною Гресько, канадською українкою. Бо це справді „несамовита дівчина".

Припадок завів мене до приватного дому, де власне в той час було зібралося мале, чисто „американсько-українське" товариство. Тут я зустрів вперше і цю „несамовиту дівчину", імя якої вже нераз доводилося зустрічати, як в українській, так і американській, головно канадській пресі. Бачите, згадка про людину, яка чимнебудь відзначилась і заслужила на увагу світової преси та з якою якнебудь звязане слово Україна, мусить кожного з нас приємно „полоскотати" під серцем. Першу згадку про Донну Гресько і у звязку з нею теж про Україну зустрів у вінніпегській „Трибюн" з 14-го червня б. р. Це ще зовсім не означає, що таких згадок не було раніше. Навпаки, їх було багато, тільки я не мав можности їх бачити. З тимбільшою увагою слідив за пізнішими і завжди зустрічав те саме одушевлення, ті самі найбільші признання її таланту. „Великий дебют молодого генія" — пише та сама Трибюн з жовтня про виступ Донни Гресько у Вінніпеґу; „Буря оплесків вітає Донну Гресько" — пише про цей сам виступ „дівчини зі скрипкою" вінніпегська газета „Фрі Прес". Таких і подібних „високих тонів" в пресі про Донну Гресько вже дуже багато, по мойому — як на її вік — рішучо забагато. Проте, я цілком не дивуюся, що ці „високі тони" появляються, бо після зустрічі з цею „несамовитою дівчиною" та вислухавши її припадкового „приватного" концерту, я й сам не можу здержатись, щоб про неї не витягнути своїм захриплим пером бодай одної октави.

Якщо є яка людина, що мала б усі причини на те, що мати „перевернено в голові", та яка не мала б „перевернено в голові", то це цілком певно Донна Гресько. Мати за собою в девятнадцятому році життя вже величезну мистецьку карієру, мати найбільші признання, мати славу, це справді — пробачте за низький тон — не „копиця сіна". Половина тих успіхів, що їх має Донна Гресько, могли б „перевернути в голові" кожній молодій людині, але не цій „несамовитій дівчині". В тому тим більша її „несамовитість". Вона цілком свідома свого таланту, але ця свідомість тільки заставляє її ще більше над собою працювати. І вона постійно працює, сім-вісім годин дейно, хоча я ніяк не розумію, що вона ще хоче зі своєї скрипки „витягнути". Ця скрипка в її несамовитих руках вже і так „говорить", сміється, плаче, заспокоює, бунтує, робить в найкращій формі все те, що може до самої глибини схвилювати людську душу. Вона, здається, заставила б вмерлого піднестися з домовини, чого ж ще від неї хотіти? Несамовита дівчина, несамовита її гра.

Про мистецький талант Донни Гресько, про її гру можна б писати і писати. Проте, залишімо це до її найближчого публичного концерту, що має відбутися в Тавн Гол в Ню Йорку, дня 3. лютого та до якого вона вже від сьогодні приготовляється під проводом такого музичного авторитету, як проф. Пясто в Ню Йорку. Хай тоді оцінить її несамовиту гру теж широкий нюйорський загал. Цим разом вистачить познайомити читачів насамперед з особою самої артистки.

Донна Гресько це справжня „канадська українка", вже „третя генерація", бо її батьки вже теж уроджені в Канаді. Вона виросла, зглядно росте в канадському та канадсько-українському товаристві, виховалася в канадській школі, вона говорить англійською мовою, але ви тільки запитайте її, чи вона говорить по українськи, зараз вам зачне рецитувати: „Всечесні отці, високоповажані пані і панове..." і цілу невеличку вивчену колись промову, в якій підкреслює свідомість свого українського походження та висловлює обіцянку ніколи того народу не забути, його не цуратись і з ним завжди держати. Сама розмова по українськи їй не складається, хоча дещо розуміє і читає. Під цим оглядом вона теж продовжує працювати. Людей вона „здобуває" собі не тільки своєю музикою, але й виглядом та поведінкою. Не зважаючи на всі успіхи, вона залишається в найповнішому розумінні „скромною дитиною", але як тільки згадаєте про її молодість, вона зараз піднесеться „на цілий ріст", покаже вам свої черевики на „корках" і будь ласка, хіба так виглядають „діти"? Але ці „корки", хоч і як підходять до її росту та здобутого місця в мистецькому світі, проте, вони ще таки дещо „колідують" з її збиточними очима і цілком не надають „поваги" таки справді діточій усмішці.

Таке „чудо" може вирости тільки серед українських степів, або з українського пня в канадських преріях. Дивлячись на цю „несамовиту дівчину", само насувається порівнання: українська цвітка з канадського саду, виплекана небесним огородником на радість і славу людей.

пб

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й.

Жіноча Громада за роботою.

В Асторії, Л. Ай., Н. Й. існує Українська Жіноча Громада, яка начислює біля 30 членкинь. Не зважаючи на нечисленність, Громада розгортає живу діяльність, звернену головним чином на допомогу українським скитальникам та бере активну участь в житті інших місцевих організацій. Для характеристики праці Української Жіночої Громади за цей рік, навести б лише кілька чисел з їх допомогової акції. В березні б. р. громада відгукнулась на кампанію „Свободи" та вислала $100.00 на допомогу українським жертвам війни. В квітні, знова, вислано $25.00 на допомогові цілі Українського Червоного Хреста у Франції, а в серпні вислано знова $100.00 на руки Преосв. Сенишина у Стемфорді на справдження українських сиріт-скитальників. В листопаді вислано до Европи для скитальників 18 пакунків з харчами та одягом вартости $125.00, оплачуючи додатково $26.00 за поштову пересилку. Крім того вислано два пакунки з поживою, один до Німеччини, а другий до Італії, через організацію КАРЕ, загальним коштом $20.00. Дня 2-го грудня згадана Жіноча Громада вислала знова $100.00 до центрального Допомогового Комітету у Филаделфії на допомогову акцію для українських скитальників. Розуміючи головну вагу допомогової акції американських українців для своїх знедолених братів в Европі, Жіноча Громада в Асторії, проте, не забувала і про місцеві гуманітарні та культурні потреби. В жовтні зложено $10.00 на фонд боротьби проти паралїжу дітей в Америці та $25.00 на потреби організованої ОО. Василіянами вищої української школи в Ню Йорку. Жіноча Громада в Асторії не пропускає без уваги жодного заклику та по своїм силам допомагає кожному, хто цеї допомоги потребує. Щоб могти вести цю благородну гуманітарну акцію, Укр. Жіноча Громада влаштовує всілякі імпрези, переводить збірки і для тих цілей широко відкриває теж свою касу. Ця невелика членством, але тим більша своєю активністю та шляхетним розумінням людської недолі Жіноча Громада за 1946-тий рік зорганізувала, видала та вислала на гуманітарні і культурні цілі загальну суму $531.00, занімаючи цим одне з перших місць в громадській роботі американсько-українського жіноцтва та заслугуючи на найбільше признання. У проводі Української Жіночої Громади в Асторії стоять пані: М. Якимецька, предс.; М. Сидор, касієрка та А. Василик, секретарка.

—о—

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й.

На допомогу їна оборону скитальців.

Український Громадський Клюб у Водевліт, Н. Й. відбув дня 10. листопада своє засідання, на якому переведено на внесення В. Футулуйчука та І. Урбана теж збірку на допомогу і на оборону українських скитальців. З каси Клюбу призначено на ту ціль $25.00, збірка принесла $29.50. З попередної збірки було залишилось $72.85. Цілу суму $127.35 розділено по половині на допомогу і на оборону скитальців та вислано по $63.50 до ЗУАДКомітету у Филаделфії та до Українського Конгресового Комітету в Ню Йорку. Жертви зложили:

На першу листу: Попередна збірка виносила $182.85, на котру члени зложили: В. Футулуйчук $12.50; В. Галайко $6.45; В. Гобляк $3.75; В. Мадараш $6.50; П. Ковалчик $9.50; І. Легуняк $2.25; Й. Крушельницкі $2; І. Урбан $9.35; С. Чайковський $5; Л. Завіський $7.50; Н. Древецький $2.75; Д. Вуйцік $1.25; А. Карафанда $3.75; В. Вовчук $5.25; Й. Савюк $2.75; Я. Вовчко $4.65; О. Спяк $8.50; Й. Байґен $5.50; М. Спяк $2.75; С. Михасів $6.80; М. Завіський $7; Т. Кашак $1.40; Н. Смерик $5.50; А. Кріль $3; Ф. Васуля $3.60; С. Ковалчик $3.25; М. Ксенич $2.75; М. Дичко $2.25; П. Ригавич $5.50; І. Чайковський $1.50; М. Мадараш $2.75; П. Данусяр $1.75; А. Чура $2.25; П. Рогач $1.00; М. Древецький 50 ц.; Т. Яхвяк $3.25; Укр. Клюб $25.10; О. Ускіів $2.75. Разом $182.85.

З цеї збірки вислано на 100-тисячний фонд $100, на пропагандивний $10. — Осталось $72.85.

На другу листу: В. Футулуйчук $10; Й. Крушельницький $4; І. Урбан $2; по $1: А. Дзямба, Д. Бибель, П. Рогач, М. Спяк, В. Галайко, В. Вовчук, О. Спяк, П. Ковальчик, С. Михасів, М. Дичко, М. Завіський, Л. Завіський, Український Клюб $25. Дрібними $1.50. — Разом $54.50.

Звіт і гроші переслав В. Футулуйчук.

Комітет Клюбу: **В. Вовчук**, голова; **Ф. Васуля**, касієр, **Орест Вузьків**, секретар.

—о—

САВТ САЙД ШІКАГО, ІЛЛ.

Організаційні збори У. Н. Союзу.

Дня 17. листопада відбулись у нас організаційні збори У. Н. Союзу, на котрих були присутні Д. Білецький, організатор; Т. Шпікула, гол. радний; Ст. Куропась, гол. контрольор, та члени 139, 220, 259 і 335 відділів.

Головними бесідниками були згадані репрезентанти У. Н. Союзу; забирали слово у дискусії над союзовими справами присутні: Горинець, Кравчишин, Бобуцький, Гула, Кошиль, Саган та інші.

Головну тему промов і дискусій становила ціль тих зборів, а саме, як збільшити членство У. Н. Союзу головно тут родженим українським поколінням. Радили теж над способом, як заохотити наш загал прийти на такі збори, бо присутні члени, що були на зборах, незаповнили галю „по береги", хоч відділові секретарі завдали собі труду і розписали картки членам, повідомляючи їх про ці збори.

Однак „кінець діло хвалить". Члени і секретарі обіцяли дати адреси орґанізаторові Д. Білецькому, де міг би приєднати нових членів для У. Н. Союзу. Присутні на галі незабули і про „Свободу", хоч майже всі вже дали свою жертву сучасі кампанії. Теж не забули і за українських скитальців. Зібрано на зборах $70. На часопис „Свобода" зложили $48, а для скитальців $22.

На українських скитальців зложили: Г. Горинь, В. Тимчук, Бубен по $5; К. Гула $3; О. Стефанов і В. Гула по $2.

Іван Побуцький, секретар зборів.

—о—

ЛУБЛИН, ВИС.

З Листопадового Дня на скитальців.

Наш відділ 376 У. Н. Союзу не забув листопадового зриву, а вшанував його як пристало для кожного правдивого громадянина українського роду. На заклик пані Катерини Троць зійшлись до Народного Дому члени хоч не великим числом, але великі духом. Вони відчувають горе ближнього і вшанували жертвами на допомогову акцію память тих, що виступили в бій нерівний з ворогами своєї неньки України.

На руки відділового секретара зложили по $5: К. Троць, Д. Троць, П. Савка, Н. Гвязда, Й. Худинця, І. Нижник, В. Устяновський; по $2: С. Стібак, М. Пірус. Разом $44.

Гроші вислано до комітету в Филаделфії з призначенням вислати їх на скитальників.

М. П., секретар.

ЖАРТИ

Життя — це праця.

Газетний репортер заблукав до містечка в південнім стейті, щоб відвідати нігра, який прожив 112 літ. З трудом стрінув на вулиці чоловіка, який признався, що знає оцього понад столітного дідугана. Питається репортер: — А скажіть мені, що то робив оцей чоловяга, що так довго жив?

— Я думаю, що він не мав ніколи іншої роботи, лише жив — відповідає дядько.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Український Демократичний Клюб рішив на своїх зборах вислати свою грошеву поміч $120. за цілий рік 1947, як рівнож члени поміж собою зложили $23.50, так, що разом вислано до Конгресового Комітету $143.50. Зложили отсі члени: Е. Заблоцький $5; М. Сосновський $2; а по $1: Й. Косій, О. Курочка, А. Чупка, П. Бавоґовський, В. Холявка, Р. Шияк, Рудик, С. Пиндик, І. Зедан, С. Борух, Е. Стойко, Д. Опшанський, Н. Тиро, І. Заблоцький, І. Чупка, І. Крупка, а П. Сенко 50 ц.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Два визначні суди

Засуди Міжнародного Воєнного Трибуналу в Нірберзі піднесли питання правничого, політичного та морального характеру, які будуть обговорюватися ще багато років. Покищо ті засуди зразу встановили певні принціпи, в які вірять люди доброї волі.

„Обвинувачення вказало на високі принціпи, що мають лежати у відношеннях до інших народів та окремих одиниць до свого народу — принціпи, згідно з якими будуть судити і їх будучу поведінку". Так заявив судя Роберт Г. Джексон, представник на суді в Нірберзі від Злучених Держав. Він виступив з промовою в університеті в Бофало зараз же по повороті з Европи. „Ні один з народів, що брали участь в обвинуваченні на суді, не зможе відступити від тих принціпів", казав він далі, „не викликавши занепаду, упадку цивілізації".

Суддя Джексон вказав на старання міжнародного трибуналу аби згідно з міжнародним законом означувати, як злочин не тільки агресивні війни, але також переслідування окремих осіб, чи меншинових груп на грунті політичному, расовому чи релігійному. Трибунал признав подібні переслідування як частину агресивної війни — тоб то як внутрішню політику в підготовці до війни, так і політику по відношенні до народів окупованих країн. З моральної точки погляду, це торкається також дискримінації та переслідувань, які не мають нічого спільного з війною.

Як загально відомо, подібні переслідування й дискримінація трапляються в кожній країні. Саме тоді, як суддя Джексон говорив про принціпи, якими керувалися судді в Нірберзі, доходив до кінця інший суд в Лоренсбурзі, в стейті Тенесі, що може бути ганебним прикладом дискримінації й переслідування, які часом трапляються і в цій країні. Там судили 25 осіб за участь в забуреннях, що сталися 25. лютого в Колумбії, в Тенесі. Всі 25 були нігри.

Ці забурення виникли в наслідок різкої сутички між молодим нігерським ветераном та білим робітником при радіо. Громадське напруження збільшилося, як розійшлася чутка, що юрба білих зійшлася й поводиться загрозливо. Тої ночі нігри були на варті в бизнесовій секції своєї дільниці. Були стріли з обох сторін; четверо полісменів, які підїздили в неосвітленім авті, було ранено. Ранком відділ придорожної охорони почав розбивати вікна, крамниці; забрали до вязниці 103 чоловіків, без жадного обвинувачення. Протягом тижня всіх тих арештованих збили, а двох застрілили, „коли ті старались втікати". 25 з тих дістали обвинувачення в намірі вбивства першого ступня й їх поставлено на суд.

Тих 25 кольорових громадян було правдоподібно вибрано навмання й прокуратор, як доносять, фактично не старався доказати їх безпосередню участь в стрілянині. Самі рушниці, які були представлені на суді для доказу, не були тими, з яких ранено полісменів. Крім того суд відкинув докази, які вказували на те, що обвинувачені мали підстави боятися юрби білих в ночі на 25. лютого. З того, що було сказано на самім суді та поза ним, присутні мали враження, що тих людей судили згідно теорії про колективну відповідальність — теорії подібної до гітлерівської про колективну вину, яку примінювали до жидів, політичних противників та меншинових груп. Така теорія не має нічого спільного ні з американським законом, ні з ідеями американської демократії.

Протягом цілого процесу, аж до останньої промови прокуратора, виглядало так, ніби обвинувачені були жертвою „закону білих людей", як висловлюються нігри про такий судовий порцес. Проте заприсяжені судді, білі люди з півдня, відкинули теорію колективної вини й зосередили увагу на доказах провини кожного окремого обвинуваченого. Відповідно до того виносили свої рішення. Вони виправдали 23 з підсудних й засудили тільки двох, яких свідки на суді назвали безпосередними учасниками стріляння. Ті два мали апелювати до вищого суду.

В той самий день, коли виносили присуд в справі тих 25 обвинувачених, бувший головний представник Злучених Держав на суді в Нірберзі говорив про нетерпимість та фанатизм в цій — як і в інших — країнах та як це може пошкодити світовому мирові. „Як в інших країнах — казав він — так і у нас (в Злучених Державах) проявляється нетерпимість та впертість поміж більшістю та меншістю в нашому суспільстві і в наслідок того бувають прикрі випадки".

Судовий процес, який повстав внаслідок забурення в Колумбії, в стейті Тенесі, міг би стати таким „прикрим випадком" — і то в часі, коли від народів світу вимагається, аби вони брали під розвагу високі принціпи, для яких працював Інтернаціональний Воєнний Трибунал в Нірберзі. На ділі ж той „випадок" підтвердив ті принціпи. Люди доброї волі сподіваються, що ці принціпи будуть ще раз підтверджені на наступних судових процесах. Справа тих обвинувачених ще не скінчена; всі звільнені мають стати знова перед судом за обвинувачення в менших провинах, а двох будуть ще судити за попередні обвинувачення.

Проте, вирок першого суду залишається важним, він викликує питання: „Де, як, в умовах упередження, тих дванадцять правдивих, добрих людей дістали моральну силу, аби вийти зі своїм вироком?" Добру відповідь на те дав Винсент Шиан, газетний репортер, що слідкував за тим судовим процесом. Він казав: „Вони дістали ту моральну силу з цілого американського життя, яке все ще є, незважаючи на багато суперечностей, найкращим життям, яке здобули на цій планеті народні маси".

Загальна Рада — ФМІС.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: „ЛИСТИ ДО:

4516. Костун Рози зі Стрільбич, Самбір, Хит Івана, Янів Івана, Сеник Миколи з с. Біличі, Самбір, від Постур Петра.

4517. Намяк Михайлини (Ігнатович) з с. Бачина, Старий Самбір, від Бачинський Івана.

4519. Тарнавський Осипа з с. Вільхівець, Сянік, Ланишин Дмитра з с. Саківчик, Сянік, від Ланишин Юрія з с. Райське, Сянік.

4520. Кізлик Левка з с. Корціїв, Броди, Кізлик Прокопа, Якима, Василя і Степана від Кізлик Михайла.

4521. Евген Петра від Деркач Василя з с. Косимирин, Бучач.

5422. о. Крохмальний, Іскра Ольги з с. Ясенів, Броди, Чайківська Анни, Контна Катерини від Король Дмитра.

4523. Филоменко Теклі з Полтавщини, Филоменко Луки Кириловин від Сорочинський Теодора з с. Новосемник, Косів.

4524. Петла Петра з Підгаєць, Бронислава, Володимира, Осипа від Титла Спірідіона.

4525. Кучма Володимира з Підгаєць, Теклі і Анни від Кучма Петра.

4526. Барабак Ксені (Мартинюк), Міссік Марії і Теодора від Музак Параскевії з дому Мартинюк з с. Гаї Старобрідські, Броди.

4527. Янишин Григорія від Коваль Івана з с. Старява, Мостиська.

4528. Трухан Дмитра від Трухан Миколи з с. Старява, Мостиська.

4529. Мурин Степана, Масевич Василя, Машталь Елисавети і Юлії від Машталь Іллі, Лукаєвич Софії (Дільна), Лукаєвич Павлини з с. Кривки, Тернопіль.

4530. Решетуха Степана з с. Гаї Великі, Тернопіль, від Решетуха Олександер Теодорович з с. Пронятин, Тернопіль.

4531. Сисак Івана, Олексія Грица, Голяш Василя, Ілька, Михалишин Івана і Олекси, всі з с. Бишок, Бережани, від Гірняк Івана.

4532. Пахович Василя, Цепінь Івана, Панчак Михайла від Кунцяк Теодора з с. Бистра, Самбір.

4533. Балюк Теодора і Палагії (Буняк), Коробейко Василя від Буняк Петра, Михайлович з с. Чернів, Станиславів.

4534. Гетьман Михайла з Старі Залізці від Церковник Софії (Гетьман) з с. Старі Залізці.

4535. Феціщ Івана від Феціщ Петра.

4536. Марвін, Запорожський від Мельник Степана Теодорович з с. Завидче, Радехів.

4537. Арент Осипа від Арент Болеслава.

4540. Решітник Марії, Ені, Фриніки і Івана, Решітник Василя від Решітник Максима Даниловин з с. Лапшин, Рогатин.

4541. Стефурак Миколи від Стефурак Ганни і Марії з села Грабевець, Надвірна.

4542. Мелешко Михайла з с. Березова Лука від Ганус Івана.

4543. Федоренко Пелагії від Федоренко Івана з с. Чагрів, Рогатин.

4545. Голик Михайла, Мельник Якова з Калуша, Беньковський Михайла від Голик Павла з с. Самоусків, Копичинці.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГАНОВЕР, ПА. — Бр. Преобр. Господньоо, від. 29, відбуде свої місячні збори в неділю, 15. грудня, в год. 2. попол., в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — М. Малищак, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє своїх членів і члениць, що річні збори відбудуться 15. грудня в 1. годині пополудні, в Українській Централі, 180 Вилієм ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори вислухати звіту урядників за цілий рік, вирівнати свій залеглий довг, вибрати уряд на 1947 рік і полагодити важні справи, а особливо полагодити справу виробленння статуту Братства. — За уряд: С. Хриниівський, предс.; Н. Хащевський, кас.; Т. Салабун, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. Запорозька Січ, від. 67, повідомляє всіх своїх позамісцевих членів, що річні збори відбулися в неділю, 8. грудня, на котрих вибрано такий уряд: Семен Брухівський, предс.; Михайло Брухівський, рек. секр.; Іван Хіровський, кас.; Іван Пиріг, фін. секр. Адреса: 64 Rufus St., Ansonia, Conn.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, точно 1:30 пополудні, в Громадськім Домі. Просимо, щоб всі члени були приявні, бо контрольори дадуть звіт і буде вибір уряду на 1947 рік. — За уряд: П. Закорчемний, предс.; Ф. Трось, кас.; В. Новак, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 2. пополудні, в галі парохіяльній, 235 Карбон ул. Уряд просить членів явитися на збори, бо є важні справи і буде звіт з балю. — За уряд: В. Мошильський, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

КОГУС, Н. Й. — Бр. св. Петра і Павла, від. 57, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15 грудня, в 2. год. пополудні, в церковній галі, 200 Онтеріо стр. Є важні справи до полагодження і буде вибір уряду. — За уряд: Д. Зальопаний, предс.; П. Бачинський, кас.; Г. Недільський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє ієцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться у вівторок, 17. грудня, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі при Фліт ул. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам вирівнати свої вкладки, а позамісцеві члени хай вишлють свої вкладки якнайскорше, бо це останні збори, по котрих треба приготовляти звіт на річні збори. — В. Кушнір, секр.

ТАВНТОН, МАСС. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 2. пополудні, в галі товариській, 14 Мепл Еве. Просимо всіх прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження і буде вибір уряду на 1947 рік. — За уряд: В. Проніцький, предс.; Х. Салата, кас.; К. Судзінський, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

$1,000.00 НАГОРОДИ

за інформації, що вкажуть де є родичі або брати МАРІЇ МОСКАЛЮК, яка має тепер около 41. літ. Її батько називається ПАВЛО, мама МАРІЯ, брати ВАСИЛЬ і ІВАН МОСКАЛЮК. Одного разу мешкала в Клівленд, Огайо, а також у Филаделфії і Честер, Пенсилвенія. Попередно жoната з Василем БУРАК, котрий має правдоподібно тепер жити в місті Ню Йорку.

Інформацій ми тільки бажаємо щодо теперішних адрес батька, матери або братів. На потвердження, що правдиві інформації є нам подані, нагорода буде виплачена через цю канцелярію. 242-4

CAL CRIM DETECTIVE BUREAU, Inc.
209,10,11 TRACTION BLDG.,
P. O. BOX 134, CINCINNATI 1, OHIO

Ця оферта на нагороду кінчається 15. січня 1947.

ТАРЗАН, ч. 1499. Дика матір.

Коли ж дитина горилы падала, Соня підскочила і вхопила її у свої руки...

і поставила її на землю саме в хвилині, коли озвірена мати прибігла до неї.

Із виставленими пазурами Огу вхопила перестрашену танцюристку у свої могутні руки...

...а захоплена доня горилы причепилася до ясного одягу Соні